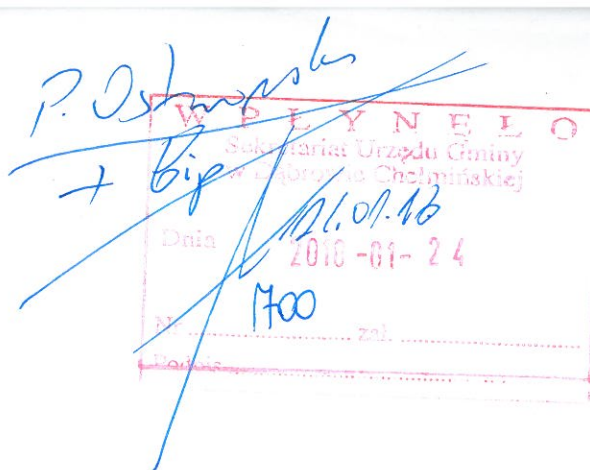

WOJEWODA KUJAWSKO-POMORSKI

WBZK.6333.2.2018.LK

REKOMENDACJE WOJEWODY KUJAWSKO-POMORSKIEGO

Z DNIA 22 STYCZNIA 2018 R.

W ZAKRESIE ORGANIZACJI PRZEDSIĘWZIĘĆ REALIZOWANYCH W CELU
OGRANICZENIA RYZYKA ZAWLECZENIA CHOROBY AFRYKAŃSKIEGO POMORU ŚWIŃ
NA OBSZAR WOJEWÓDZTWA KUJAWSKO-POMORSKIEGO.

A/ Sytuacja epizootyczna na obszarze Polski w zakresie afrykańskiego pomoru świń (ASF).

Wg danych publikowanych przez Główny Inspektorat Weterynarii liczba potwierdzonych przypadków afrykańskiego pomoru świń (ASF) u dzików na terenie Polski wynosi 1040 (na dzień wydania rekomendacji), natomiast liczba stwierdzonych ognisk afrykańskiego pomoru świń (ASF) u świń – 107, licząc od dnia 17 lutego 2014 r., tj. daty stwierdzenia pierwszego ogniska ASF w Polsce. Aktualnie zarejestrowane ogniska choroby występują w województwach podlaskim, mazowieckim i lubelskim, na terenach zlokalizowanych wzdłuż wschodniej granicy Polski, jednakże najbliżej woj. kujawsko-pomorskiego przypadki ujawnienia dzików padłych na chorobę ASF odnotowano na terenie powiatu Warszawa-Zachodnia (woj. mazowieckie). W województwie kujawsko-pomorskim nie stwierdzono do tej pory przypadku ASF u dzika oraz ogniska ASF w hodowli świń, obserwowany jest jednak proces systematycznego przesuwania się wektora choroby w kierunku centrum kraju. Aktualna wielkość populacji dzika na terenie woj. kujawsko-pomorskiego wynosi 8492 sztuki, co przekracza rekomendowaną przez stronę rządową wielkość 0,5 szt. na 1 km kw. Wielkość pogłowia hodowlanego trzody chlewnej w woj. kujawsko-pomorskim, obliczana na 1,5 mln szt., musi bezwzględnie stanowić przedmiot szczególnej ochrony w ramach prowadzonej bioasekuracji. W przypadku rozprzestrzenienia się choroby na województwa w których zarejestrowano wielkotowarową produkcję trzody chlewnej (kujawsko-pomorskie, wielkopolskie, mazowieckie, łódzkie) straty bezpośrednie i pośrednie mogą oscylować nawet do granicy 20 mld zł. Na przedmiotową kwotę składają się m.in. koszty likwidacji ognisk choroby, utracone dochody z tytułu ograniczenia lub zakazu sprzedaży i eksportu wieprzowiny, utrata miejsc pracy, likwidacja lub konieczność zmiany profilu działalności przez zakłady przetwórstwa mięsnego i ich kooperantów oraz firmy transportowe.

B/ Zdefiniowane wektory rozprzestrzeniania się afrykańskiego pomoru świń (ASF).

1) Czynniki naturalne, środowiskowe:

a) naturalna migracja dzików zarażonych ASF, kontakt dzików zdrowych i innych zwierząt z dzikami chorymi lub ich padliną.

2) Czynniki cywilizacyjne lub stanowiące skutek nieświadomego lub świadomego zachowania ludzi, sprzecznego z obowiązującymi przepisami i procedurami w tym zakresie, w tym wydanymi bezpośrednio w związku z zagrożeniem terytorium RP afrykańskim pomorem świń:

a) nieprzestrzeganie zasad dotyczących odstrzału, pobierania i badania próbek od pozyskiwanych dzików w trakcie polowań (legalnych i nielegalnych) i ich transportu,

b) nieprzestrzeganie zasad podejmowania z pasa drogowego (szlaku kolejowego), sprzątanania i dezynfekcji miejsc, pobierania i badania próbek oraz transportu i utylizacji padłych dzików i ich padliny w wyniku udziału zwierząt w wypadkach komunikacyjnych (na drogach kołowych i szlakach kolejowych),

c) nieprzestrzeganie zasad podejmowania, sprzątanania i dezynfekcji miejsc, pobierania i badania próbek oraz transportu i utylizacji padłych dzików lub ich padliny, ujawnionych na obszarach (zabudowanych i niezabudowanych) administrowanych przez jednostki samorządu terytorialnego (JST),

d) brak dyscypliny przestrzegania zasad bioasekuracji w hodowlach trzody chlewnej, niezależnie od wielkości pogłównia zwierząt (nieskuteczna izolacja zwierząt, pasz, środków do produkcji) przed czynnikami narażenia na zarażenie ASF,

e) prowadzenie nielegalnych (niezarejestrowanych) hodowli trzody chlewnej, nielegalnego uboju trzody chlewnej, transportu zwierząt żywych, martwych, tusz zwierzęcych i podrobów, nielegalnej produkcji wyrobów mięsnych i wędlin, mięsa i wędlin z dziczyzny,

f) wwożenie na terytorium RP, w tym także przez osoby fizyczne, surowców oraz produktów mięsnych i wędliniarskich nie posiadających wymaganych certyfikatów i bez wymaganych zezwoleń,

g) nieprzestrzeganie przez osoby fizyczne, podmioty gospodarcze oraz instytucje przepisów i procedur regulujących zasady zachowań, działań oraz ograniczeń i zakazów mających na celu ograniczenie ryzyka zawleczenia na terytorium RP afrykańskiego pomoru świń (ASF) oraz skuteczną i bezpieczną likwidację ognisk i przypadków tej choroby,

h) bioterroryzm – działania i zaniechania realizowane planowo przez osoby fizyczne, grupy osób lub państwa trzecie, w celu wywołania zakłóceń w ważnym dla gospodarki Polski sektorze, jakim jest produkcja, przetwórstwo, handel (w tym eksport) mięsa i przetworów mięsnych i wędlin, w celu wywołania strat o charakterze ekonomicznym, społecznym i politycznym (wizerunkowym).

C/ Podmioty i jednostki organizacyjne zaplanowane do udziału w bezpośredniej realizacji zadań i przedsięwzięć mających na celu ograniczenie ryzyka zawleczenia na obszar woj. kujawsko-pomorskiego afrykańskiego pomoru świń (ASF).

1) Kujawsko-Pomorski Wojewódzki Lekarz Weterynarii w Bydgoszczy,

2) Kujawsko-Pomorski Urząd Wojewódzki w Bydgoszczy:

a) Wydział Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego,

- b) Wydział Infrastruktury i Rolnictwa,
 - c) Wydział Spraw Obywatelskich i Cudzoziemców,
 - d) Rzecznik Prasowy Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy
- 3) Starostowie, Burmistrzowie, Wójtowie, Sołtysi (*woj. kujawsko-pomorskie – wszyscy*)
- 4) Komendant Wojewódzkiej Policji w Bydgoszczy,
 - 5) Kujawsko-Pomorski Komendant Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej w Toruniu,
 - 6) Kujawsko-Pomorski Wojewódzki Inspektor Transportu Drogowego w Bydgoszczy,
 - 7) Komendant Państwowej Straży Łowieckiej w Bydgoszczy,
 - 8) Dyrektor Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Toruniu,
 - 9) Szef Wojewódzkiego Sztabu Wojskowego w Bydgoszczy,
 - 10) Komendant Placówki Straży Granicznej w Bydgoszczy,
 - 11) Dyrektor Izby Administracji Skarbowej w Bydgoszczy,
 - 12) Dyrektor Oddziału Wojewódzkiego Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad w Bydgoszczy,
 - 13) Prezes Zarządu GLOBE TRADE CENTRE SA (GTC SA – A-1)
 - 14) Dyrektor Zarządu Dróg Wojewódzkich w Bydgoszczy,
 - 15) Komendant Regionalny Straży Ochrony Kolei w Bydgoszczy,
 - 16) Przewodniczący Zarządu Okręgowego Polskiego Związku Łowieckiego w Bydgoszczy,
 - 17) Przewodniczący Zarządu Okręgowego Polskiego Związku Łowieckiego w Toruniu,
 - 18) Przewodniczący Zarządu Okręgowego Polskiego Związku Łowieckiego we Włocławku,
 - 19) Dyrektor Kujawsko-Pomorskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Minikowie,
 - 20) Dyrektor Kujawsko-Pomorskiego Oddziału Regionalnego Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w Bydgoszczy

D/ Rekomendowane przedsięwzięcia i działania niezbędne do podjęcia w warunkach aktualnej sytuacji epizootycznej na obszarze Polski, rekomendowane celu ograniczenia ryzyka zawleczenia afrykańskiego pomoru świń (ASF) na teren województwa kujawsko-pomorskiego.

Ocena potencjalnych ekonomicznych i społecznych skutków faktu zarejestrowania na terenie województwa kujawsko-pomorskiego nawet pojedynczego przypadku afrykańskiego pomoru świń (ASF) wśród dzików, a tym bardziej wystąpienia ogniska afrykańskiego pomoru świń w hodowli trzody chlewnej, wymusza na obecnym etapie zagrożenia konieczność organizacji i realizacji zintegrowanych, kompleksowych działań o charakterze prewencyjnym, prowadzonych jednocześnie przez wiele podmiotów i instytucji, często nie związanych ze sobą relacjami zależności służbowej, funkcjonującymi w różnych działach administracji rządowej, na różnych poziomach administracji publicznej oraz w zróżnicowanych obszarach zadaniowych. Uwzględniając doświadczenia województw, które już od 2014 r. czasu borykają się z problemem likwidacji ognisk ASF ale także doświadczenia własne, wypracowane w warunkach zagrożenia grypą ptasią, należy przyjąć, że tylko działania wielokierunkowe, podejmowane konsekwentnie z odpowiednim wyprzedzeniem, dają szansę na ograniczenie ryzyka wystąpienia ognisk ASF w hodowlach.

Rekomendowane przedsięwzięcia i działania **mają na celu:**

- zwiększenie stopnia świadomości i wiedzy w społeczeństwie, a także w urzędach administracji publicznej, służbach i strażach nt. choroby afrykańskiego pomoru świń (ASF) oraz rodzaju i skali negatywnych skutków jej wystąpienia na obszarze województwa i kraju,
- wymuszenie aktualizacji i dostosowanie do realiów wynikających z bieżących potrzeb i możliwości organizacyjnych, finansowych i prawnych rozwiązań w zakresie ograniczania ryzyka powstania oraz likwidacji ognisk ASF w kierunkowych dokumentach planistycznych, instrukcjach i rekomendacjach oraz w odpowiadających im dokumentach podmiotów współdziałających. Kryterium realności i skuteczności przyjętych rozwiązań powinno być nadrzędnym nad ewentualnymi problemami (sporami kompetencyjnymi) pomiędzy poszczególnymi urzędami, służbami i strażami,
- wymuszenie aktualizacji dokumentów i zasobów bazodanowych, niezbędnych do prawidłowego rozpoznania potrzeb, oceny ryzyka, kalkulacji sił i środków oraz kosztów przedsięwzięć realizowanych na rzecz ograniczenia ryzyka (w perspektywie ew. negatywnego rozwoju sytuacji epizootycznej także związanych z likwidacją ognisk ASF),
- uzgodnienie i przyjęcie w skali całego województwa jednolitych schematów działania uwzględniających zadania przypisane poszczególnym podmiotom realizującym, w celu wyeliminowania rozwiązań o charakterze lokalnym lub wynikających z odmienności w zakresie interpretacji przepisów w regulowanym obszarze lub obszarach odpowiedzialności tych podmiotów. Zdefiniowanie i wyeliminowanie problemów skutkujących możliwością przerzucania odpowiedzialności w zakresie realizacji konkretnego zadania pomiędzy podmiotami.

Rekomendacja nr 1: „skuteczne wdrożenie i egzekwowanie zasad bioasekuracji w gospodarstwach rolnych ze stadami trzody chlewnej”:

- a) zasady bioasekuracji, uwzględniające jednakowe reżimy i ograniczenia muszą obowiązywać w każdym gospodarstwie rolnym, bez względu na wielkość utrzymywanego stada trzody chlewnej. Ujawnienie ogniska ASF w ramach zagrodowego chowu trzody chlewnej, w stadzie o małej populacji, może skutkować koniecznością likwidacji dużych stad w nowoczesnych fermach wielkoprzemysłowych, tylko ze względu na ich lokalizację w odległości od ogniska ASF wymuszającej takie działanie w oparciu o obowiązujące przepisy i instrukcje (krajowe i unijne),
- b) kontynuowanie akcji informacyjnej, szkoleniowej i propagandowej z zakresu skutecznej bioasekuracji, z wykorzystaniem mediów publicznych, akcji ulotkowej, dodatkowo w formie szkoleń i instruktaży, odpraw i narad służbowych,
- c) kontynuowanie procesu kontroli stanu przestrzegania zasad i rygorów bioasekuracji w celu identyfikacji nieprawidłowości i egzekwowania ich przestrzegania w kontrolowanych podmiotach.

Rekomendacja nr 2: „skuteczne egzekwowanie nakazów, zakazów i ograniczeń związanych z ograniczeniem ryzyka zawleczenia choroby afrykańskiego pomoru świń na teren województwa kujawsko-pomorskiego”:

- a) zintensyfikowanie przez uprawnione służby i inspekcje działań kontrolno-rozpoznawczych w obszarach: hodowli, uboju, produkcji i przetwórstwa mięsa i wędlin,
- b) zintensyfikowanie przez uprawnione służby i inspekcje działań kontrolno-rozpoznawczych w obszarach: transportu kołowego, kolejowego i lotniczego (pasażerskiego i cargo) w zakresie ujawniania i kontroli legalności oraz warunków transportu towarów (asortymentu) wysokiego ryzyka w warunkach zagrożenia ASF, przywozu i tranzytu przez teren województwa kujawsko-pomorskiego ww. towarów (asortymentu) na i przez teren województwa także przez osoby fizyczne,
- c) zintensyfikowanie przez uprawnione służby i inspekcje działań kontrolno-rozpoznawczych w punktach i miejscach magazynowania, dystrybucji i sprzedaży towarów (asortymentu) wysokiego ryzyka w warunkach zagrożenia ASF

Rekomendacja nr 3: „podejmowanie działań w zakresie monitorowania i definiowania poziomu zagrożenia epizootycznego, uwzględniających naturalny wektor rozprzestrzeniania się choroby (ASF), tj. migrację dzików oraz rozwlekanie choroby przez inne zwierzęta” :

- a) organizowanie i prowadzenie systematycznych i kompleksowych perlustracji terenu w celu ujawniania, dokumentowania, podejmowania, transportu, badania próbek i utylizacji padłych dzików i ich szczątków;
- b) sprawne, bieżące podejmowanie, dokumentowanie, transport, badanie próbek i utylizacja padłych dzików i ich ujawnionych szczątków w pasie drogowym (dot. dróg krajowych, autostrad, dróg powiatowych i gminnych),
- c) organizowanie przedsięwzięć i działań mających na celu ograniczenie lub planowe kanalizowanie (odłownie) naturalnych szlaków migracyjnych dzików, w celu maksymalnej izolacji przed nimi obszarów wolnych od ASF. **Przedmiotowe przedsięwzięcie zakłada zorganizowanie linii buforowej dla zwierząt dzikich wzdłuż granicy autostrady A-1, na całym jej odcinku w woj. kujawsko-pomorskim, w sposób uniemożliwiający (ograniczający) ich migrację na tereny położone na zachód od linii autostrady A-1,**
- d) organizowanie i realizacja planowych i sanitarnych odstrzałów dzików (w pierwszej kolejności planowych) w celu redukcji populacji zwierząt na wyznaczonych obszarach, do czasu osiągnięcia wskaźników wielkości populacji wyznaczonych przez uprawnione organy administracji rządowej. **Niezbędne jest uzyskanie pogłowia dzika na obszarze województwa zlokalizowanym na wschód od autostrady A-1, spełniającego parametr 0,1 szt. na 1 km kw.**

Rekomendacja nr 4: „podejmowanie działań w zakresie monitorowania i definiowania poziomu zagrożenia epizootycznego, uwzględniających ludzki wektor

rozprzestrzeniania się choroby (ASF), wywołwany działaniem umyślnym i nieumyślnym oraz ujawnianie i karanie sprawców takich przypadków” :

- a) zintensyfikowanie i zintegrowanie międzyinstytucjonalne działań operacyjno-rozpoznawczych przez uprawnione służby i administrację w celu ujawniania wykroczeń i przestępstw (w tym przeciwko bezpieczeństwu państwa) skutkujących zwiększeniem ryzyka zawleczenia na teren województwa kujawsko-pomorskiego choroby świńskiego pomoru świń (ASF),
- b) przygotowanie i wprowadzenie rozwiązań prawno-organizacyjnych skutkujących zwiększeniem rygorów i uprawnień kontrolnych w odniesieniu, m.in. do członków kół łowieckich, administratorów i właścicieli parków ze zwierzętami dzikimi (tzw. mini zoo, mini safari), organizatorów polowań, punktów skupu dziczyzny, lekarzy weterynarii wolnej praktyki,
- c) konsekwentne prowadzenie i nagłaśnianie w mediach postępowań przeciwko osobom naruszającym przepisy skutkujące zwiększeniem ryzyka zawleczenia na teren województwa kujawsko-pomorskiego choroby świńskiego pomoru świń (ASF), aż do prawomocnego ukarania sprawców (w postępowaniu sądowym, mandatowym)

Rekomendacja nr 5: „opracowanie realnej koncepcji pozyskania i przygotowania zasobów ludzkich, rzeczowych i finansowych oraz rozwiązań prawno-organizacyjnych (projektów przepisów prawa miejscowego, planów działania, planów współdziałania, instrukcji, procedur, wytycznych) niezbędnych do skutecznego podjęcia i prowadzenia działań własnych przez określony podmiot, instytucję lub organ oraz w ramach współdziałania pomiędzy nimi” :

- a) sfinalizowanie uzgodnień i porozumień międzyinstytucjonalnych skutkujących przyjęciem rozwiązań organizacyjnych i finansowych zapewniających sprawną realizację zadań w warunkach zagrożenia zawleczenia na teren województwa afrykańskiego pomoru świń (ASF). Niezbędne jest zdefiniowanie obszarów zadaniowych, które z przyczyn obiektywnych (ograniczenia prawne, finansowe, w zakresie posiadanego potencjału) wymagają powtórnego przeanalizowania i wypracowania podstaw, zasad i zakresów działania poszczególnych służb, inspekcji i administracji w warunkach zagrożenia ASF,
- b) opracowanie siatki zadaniowej uwzględniającej podział kompetencji i odpowiedzialności poszczególnych służb, inspekcji i administracji (w układzie: podmiot odpowiedzialny/koordynator, współwykonawca, wykonawca samodzielny) w zakresie organizacji, koordynacji i wykonawstwa zadań, wynikających wprost z uzgodnień i porozumień wskazanych w punkcie 5a,
- c) przygotowanie i uzgodnienie na poziomie powiatowej administracji samorządowej, powiatowych służb, straży i inspekcji analogicznych rozwiązań organizacyjnych i finansowych (w zakresie zgodnym z obowiązującymi JST przepisami), jakie przyjęto w skali województwa kujawsko-pomorskiego. Przedmiotowe rozwiązanie umożliwi realizację zadań na poziomie lokalnym w warunkach zróżnicowanej skali potrzeb i niezbędnego zaangażowania podmiotów wskazanych w powiatowej siatce zadaniowej (inne działania w przypadku zagrożenia zawleczenia choroby afrykańskiego pomoru świń

(ASF), inne w przypadku działań w ujawnionym ognisku i strefie zapowietrzonej, inne w wyznaczonych strefach zagrożenia),

- d) wyznaczenie zespołu monitorująco-koordynującego ze składu Wojewódzkiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego (dot. etapu występowania wyłącznie zagrożenia zawleczenia ASF na teren woj. kujawsko-pomorskiego, w przypadku wystąpienia ogniska, kompetencje przejmuje Wojewódzki Zespół Zarządzania Kryzysowego).

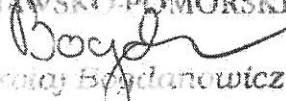
Rekomendacja nr 6: „wyznaczenie na szczeblu każdej jednostki samorządu terytorialnego szczebla powiatowego i gminnego koordynatora ds. ASF”

- a) uwzględniając doświadczenia historyczne, związane z realizacją przedsięwzięć i zadań w warunkach wystąpienia na obszarze woj. kujawsko-pomorskiego przypadków i ogniska grypy ptasiej oraz zagrożenia zawleczenia afrykańskiego pomoru świń, ewentualne wystąpienie ognisk zakażenia chorobą ASF (z uwagi na zakres i ilość niezbędnych do podjęcia działań oraz negatywne skutki wystąpienia zdarzenia) będzie wypełniało znamiona sytuacji kryzysowej. W związku z powyższym w ramach przygotowania do przejmowania kontroli nad sytuacjami kryzysowymi, w drodze zaplanowanych działań Wojewoda Kujawsko-Pomorski **poleca:**

- dokonać w trybie pilnym przeglądu procedur zarządzania kryzysowego związanych ze zwalczaniem chorób zakaźnych u zwierząt, w tym zasad i procedur finansowania udziału różnorodnych podmiotów w takich akcjach,

- opracować na podstawie dokumentacji i informacji wypracowanych i przyjętych na szczeblu zespołu koordynująco-monitorującego Wojewódzkiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego zwięzłych (opis i cel realizacji zadania, dane personalne i teleadresowa osób współdziałających, sposób inicjacji zadań i wstępne ich sfinansowania z posiadaną siatką zadaniową.

WOJEWODA
KUJAWSKO-POMORSKI

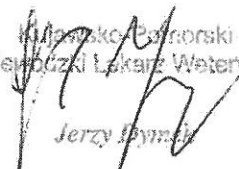

Mikolaj Boudanowicz

1
Dyrektor
Wydziału Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego

Jakub Wawrzyniak

22.01.2018 r.

Kujawsko-Pomorski
Wojewódzki Lekarz Weterynarii

Jerzy Bymek